

Ya?l? Sa?l??? G?çlendirme ?le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ya?l? Sa?l??? G?çlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33018>

Özet

Ya?l? Sa?l??? G?çlendirme ?lçe?i (YSGÖ), ya?l? bireylerin kendi sa?l?klar? üzerindeki kontrol alg?lar?n?, öz yeterliliklerini ve aktif kat?l?m düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilm? bir araçtır. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu ve **psikometrik** özelliklerinin incelenmesi, 2020 y?l?nda Y?lmaz-Karabulutlu, Bahçecio?lu-Turan ve Gündüz-Oruç taraf?ndan gerçekte?tirilmi?tir. Ölçek, sa?l?k hizmetlerinde ya?l?lar?n daha aktif roller üstlenmesine yönelik e?ilimlerini de?erlendirerek, hem?irelik ve geriatri alan?ndaki ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için önemli bir de?erlendirme aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ya?l? sa?l???, **Güçlendirme**, öz yeterlilik, geriatri, sa?l?k yönetimi, psikometrik, adaptasyon.

Yazarlar

Ebru Y?lmaz-Karabulutlu, Gülcan Bahçecio?lu-Turan, Fatma Gündüz-Oruç.

Amaç

Ya?l? Sa?l??? G?çlendirme ?lçe?i'nin temel amacı, ya?l? yeti?kinlerin sa?l?k durumları ve tedavileri üzerindeki ki?isel kontrol ve **güçlendirme** seviyelerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, ya?l?lar?n kendi sa?l?k kararları? almada ne kadar aktif oldukları?, sa?l?k bilgi ve becerilerine ne kadar güvendiklerini ve sa?l?k hizmeti sa?lay?c?larla ne ölçüde i?birli?i yapt?kları? belirlemeyi hedefler. Türkçeye uyarlanan bu versiyonun amacı ise, Türkiye'deki ya?l? popülasyonuna yönelik kültürel olarak uygun ve bilimsel olarak sa?lam bir ölçüm aracı sa?lamaktır.

Ölçek, sa?l?k profesyonellerine, ya?l? bireylerin güçlendirme ihtiyaçları? tespit etme ve bu ihtiyaçlara yönelik ki?iselle?tirilm? müdahale programları? geli?tirme konusunda yol göstermektedir. Özellikle kronik hastalık yönetimi ve yaşam kalitesinin artırılması? bağlamında ya?l?lar?n sa?l?k okuryazarlığı? ve özerkliğini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçe?in ölçtü?ü temel yapı, **Sa?l?k Güçlendirmesi** (Health Empowerment) kavramıdır. Bu psikolojik yapı genellikle bireyin kendi sa?l???nı yönetme yetene?ine dair algıladığı? öz yeterliliği, sa?l?k sistemi içinde aktif bir kat?l?mcı? olma iste?ini ve sa?l?k sonuçları? üzerindeki içsel kontrol odağı?nı içerir. Ya?l? popülasyonunda, güçlendirme; pasif hasta rolünden ç?k?p, tedavi planlarına aktif kat?l?m? ve sa?l?k hedeflerine ulaşmada sorumluluk almayı ifade eder.

YSGÖ, genellikle çok boyutlu bir yap? sergiler. Orijinal     ek, bireylerin bilgi edinme, karar verme süreçlerine dahil olma ve sa?l?k davran  lar  n? sürdürme gibi farkl? empowerment yönlerini kapsayan alt boyutlara sahip olabilir. Uyarlama   al  mas  , bu boyutların Türk kültüründe de geçerli olup olmad    n? incelemiştir.

Geçerlik

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme     i'nin Türkçe versiyonunun **geçerlik**   al  malar  ,      in amaçlanan yap?y? do?ru bir ?ekilde     t    n   göstermeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda,   eviri sürecinin ardından dilsel ve kültürel eşdeğerlik   al  malar   yapılmıştır. Yapılan   al  mada, uzman görüleri ile içerik geçerliği sa  lanm   ve yap? geçerliğini incelemek üzere faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Yapılan **psikometrik** testler,      in yapısal b  t  nl    n   destekleyen kanıtlar sunmuştur.      in, ilgili diğer sa?l?k       lar   (  rne  in, yaşam kalitesi, öz yeterlilik) ile beklenen yönde ilişkiler göstererek      t geçerliğini de kan  tlad     varsayılmaktadır.      in kültürel adaptasyonunun, ya?l? bireylerin sa?l?k algıların? do?ru yans  tt     tespit edilmiştir.

Güvenirlik

     in **güvenirlik** analizleri,       maddelerinin i   tutarl       n? ve zaman içindeki karar       n? değerlendirmiştir. ?   tutarl    k, genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile       r. Yayımlanan uyarlama   al  mas  nda,      in genel ve alt boyutlarının kabul edilebilir düzeyde, hatta yüksek i   tutarlığa sahip olduğu bildirilmiştir.

Ayrıca,      in zamanla de    meyen özelliklerini     me yeteneğini göstermek için test-tekrar test **güvenirlik** analizleri de yapılmıştır. Bu analizler,      in belirli bir süre zarfında ayn? bireylerden tutarl? sonuçlar ürettiğini teyit ederek, aracın klinik ve araştırma ortamlarında istikrarı bir ?ekilde kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Ya?l? Sa?l??? Güçlendirme     i'nin yap? geçerliğini belirlemek amacıyla keşfedici (EFA) ve/veya do?rulay  c   (CFA) **faktör analizi** uygulanmıştır. Bu analizler,      in orijinal yap  s  n? (yani ka   alt boyuttan oluştuğunu) Türkçe örneklemede de koruyup korumad      n? incelemiştir.

Yapılan **faktör analizi** sonuçları,      in teorik yapısına uygun bir model ortaya koymuş ve maddelerin ilgili alt boyutlara anlamlı yükler verdiğini göstermiştir. Bu sonuçlar, Türkçe versiyonun yapısal olarak sağlam olduğunu ve sa?l?k **güçlendirme** kavramının boyutların? başarıyla     t    n   do?rulam    t  r.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçeğe bağlı olarak tipik olarak 4'lü veya 5'li Likert kullanılır.)

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal (Bilinmiyor, muhtemelen İngilizce)

Population Group: Yaşlı Bireyler (Geriatric Popülasyon)

Age Group: 65 yaş ve üzeri yetişkinler (veya ilgili çalışmanın örneklemine göre yaşlı olarak tanımlanan grup)

Population Details: Çalışma genellikle hastanede yatan veya toplumda yaşayan sağlıklı/kronik hastalığı olan yaşlı bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Uygulama bireysel veya grup halinde, yüz yüze veya elektronik ortamda yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

Sağlık öz yeterliliği, kronik hastalık yönetimi, gerontoloji, **geçerlik**, **güvenirlilik**, **faktör analizi**, yaşlılık bakımı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Çalışmanın orijinal referansında belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: glcnbah@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Gülcan Bahçecioğlu Turan)

Correspondence Address: İlgili akademik kurumlar veya yukarıdaki e-posta adresi.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeği kullanmadan önce sorumlu yazar (Gülcan Bahçecioğlu Turan) ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle ücretsiz izin alınması gerekebilir. Ticari kullanım için ek ücret ve izinler söz konusu olabilir.

Kaynaklar

Yılmaz-Karabulutlu, E., Bahçecioğlu-Turan, G. & Gündüz-Oruç, F. (2020). Elders Health

Empowerment Scale: Turkish translation and psychometric testing. *Perspectives in Psychiatric Care*, 1-8. <https://doi.org/10.1111/ppc.12577>

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [yasli-sagligi-guclendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Yaşlı? Sağıl??? Güçlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Kullanım için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM